

Sygn. akt *XVII AmE 58/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Dariusz Dąbrowski</i>

po rozpoznaniu 25 sierpnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania (...) *Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki*

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 27 grudnia 2018 r. Nr D(...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od powoda (...) *Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.* na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Dariusz Dąbrowski

Sygn. akt *XVII AmE 58/19*

UZASADNIENIE

Wyroku z 25 sierpnia 2020 r.

Decyzją z 27 grudnia 2018 r., znak: D(...), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm. dalej jako: p.e.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 z późn. zm.) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia odbiorcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. kary pieniężnej orzekł, że (...) Sp. z o.o. w dniach 10-11 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w B. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy i za to działanie wymierzył Spółce karę pieniężną w kwocie 14 850 zł.

Odwołanie od tej decyzji wniósł powód, zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, które miały wpływ na wynik sprawy;

- art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy p.e. w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy p.e., poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż podstawa prawna dająca uprawnienie do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej może stanowić podstawę nałożenia na spółkę kary pieniężnej z tytułu zarzucanego niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10-31 sierpnia 2015 r., o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy p.e., podczas gdy znajduje się ono poza inkryminowanym zakresem tego przepisu sanacyjnego ,

- art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy p.e. w zw. z § 8 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., nr 133, poz. 924), poprzez błędną ich interpretację i przyjęcie, iż operator systemu dystrybucyjnego (...) sp. z o.o. przekazał spółce (...) plan ograniczeń na 2015 r., co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń obowiązujących w dniach 10-11 sierpnia 2015 r., podczas gdy plan ograniczeń na 2015 r. nie został spółce udostępniony przez (...), bowiem umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 1 kwietnia 2009 r. zawarta przez (...) i Spółkę określała plan ograniczeń wyłącznie na kolejny rok (tj. na 2010 r., po upływie tego okresu obowiązkiem (...) było opracowanie i przekazanie spółce planu ograniczeń na kolejne okresy), a w konsekwencji błędne uznanie, że istnieją podstawy do nałożenia na spółkę kary pieniężnej z tytułu zarzucanego niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10-31 sierpnia 2015 t.

- art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. w zw. z § 3 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia ws. Ograniczeń, poprzez jego niezastosowanie i nałożenie na spółkę kary pieniężnej z tytułu zarzucanego niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10-31 sierpnia 2015 r., mimo iż spółka w momencie wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej, nie mogła dokonać natychmiastowego ograniczenia poboru energii elektrycznej, do wartości określonych dla wprowadzonych stopni zasilania (obowiązujących w 2010 r.), ze względu na trwające procesy technologiczne, których natychmiastowe przerwanie wiązałoby się z powstaniem zagrożenia dla bezpieczeństwa osób (dostarczanie ciepła i ciepłej wody) oraz obiektów technologicznych spółki,

- art. 56 ust. 6a p.e. poprzez jego błędne niezastosowanie w sytuacji zaistnienia przesłanek wskazanych w przepisie, tj. nieodstąpienia od wymierzenia kary wobec znikomego stopnia szkodliwości czynu, zaprzestania naruszania prawa i realizacji obowiązku przez spółkę,

- art. 56 ust. 6 p.e. poprzez jego błędną wykładnię i naruszenie zasady ustalania wysokości kary pieniężnej, tj. wymierzenia kary niewspółmiernie wysokiej do okoliczności sprawy wobec przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, polegającej na uznaniu, że stopień szkodliwości czynu, którego dopuścił się przedsiębiorca był znaczny, pominięcia niekaralności spółki, a nadto wykorzystanie mnożnika w wysokości 3000 (zamiast 1500) przy ustaleniu wysokości kary, przy czym mnożnik w wysokości 1500 zł byłby już odzwierciedleniem najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym.

Wobec powyższego, powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, w razie stwierdzenia braku podstaw do jej uchylenia, wniósł o zmianę pkt 2 decyzji poprzez obniżenie kary pieniężnej. Ponadto, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości spowodowanych wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d ustawy – Prawo energetyczne i wprowadziły od godziny 10:00 ograniczenie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. /okoliczność bezsporna/

Dnia 10 sierpnia 2015 roku (...) S.A. powiadomiły Ministra Gospodarki o wystąpieniu zagrożenia, podjętych działaniach oraz zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy – Prawo energetyczne. /okoliczność bezsporna/

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 roku wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136, wprowadzając ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 roku od godziny 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 roku do godziny 24:00. /okoliczność bezsporna/

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. jest odbiorcą energii elektrycznej dostarczanej do obiektu zlokalizowanego w B. przy ul. (...). W okresie obowiązywania ograniczeń przedsiębiorca wiązała z (...) Sp. z o.o. Umowa o świadczenie usług dystrybucji energetycznej nr (...) zawarta w dniu 1 kwietnia 2009 r. /k. 8-18v akt adm./

(...) przedstawił Prezesowi URE zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. W oparciu o powyższe dane zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w B. przy ul. (...). /okoliczność bezsporna, k. 3, 4 akt adm./

Pismem z dnia 9 sierpnia 2018 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i wezwał go do złożenia wyjaśnień. /k. 1-2v akt. adm./

Pismem z dnia 6 września 2018 r. przedsiębiorca zajął stanowisko w sprawie, kwestionując podstawę prawną do nałożenia kary pieniężnej. Wskazał, iż spółka nie dysponowała aktualnym planem ograniczeń. Procesy technologiczne uniemożliwiły dostosowanie do wprowadzonych ograniczeń w uwagi na ryzyko wystąpienia niebezpieczeństwa osób oraz obiektów. Przedsiębiorca wskazał na nieznaczne przekroczenia. Wniósł jednocześnie o umorzenie postępowania. /k. 6-7v akt adm./

Informacje o wielkości danych dotyczących Odbiorcy wynikające z Planu prowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały Odbiorcę w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazane Odbiorcy w treści załącznika nr 4 do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 1 kwietnia 2009 r. (k. 16 akt adm.). Zgodnie z brzmieniem ust. 5 tego załącznika: „Jeżeli żadna ze stron, w terminie 30 dni przed upływem okresu obowiązywania ograniczeń, nie zgłosi zmian w zapisach dotyczących wprowadzania ograniczeń, to przyjmuje się, że obowiązują one przez kolejny rok”.

Dopuszczalny poziom poboru mocy bezpiecznej dla 20 stopnia zasilania wynosił – 3,000 MW. Z kolei dopuszczalny pobór mocy w pozostałych stopniach zasilania wynosił - odpowiednio:

dla 11 stopnia – 6,000 MW

dla 12 stopnia – 5,500 MW

dla 13 stopnia – 5,000 MW,

dla 14 stopnia – 5,000 MW

dla 15 stopnia – 4,500 MW,

dla 16 stopnia – 4,500 MW,

dla 17 stopnia – 4,000 MW,

dla 18 stopnia – 4,000 MW,

dla 19 stopnia – 3,000 MW.

Odbiorca przekroczył obowiązujące go – zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii – wartości poboru mocy w poszczególnych stopniach zasilania w następujący sposób:

a) 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,36 (MW w godzinie);

b) 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,59 (MW w godzinie);

Łącznie, dla wyżej wymienionego okresu Odbiorca przekroczył 4,95 MW w godzinie. /k. 3, 4 akt adm./

Przedsiębiorca w poprzednim roku podatkowym osiągnął przychód (przychód netto ze sprzedaży zrównane z nimi pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe) w wysokości (...)zł. /k. 52 akt adm./

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym i sądowym oraz fakty powszechnie znane, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Ustawa Prawo energetyczne w art. 3 pkt 16 definiuje bezpieczeństwo energetyczne, jako stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię, w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska.

Kolejno, w treści przepisu: art. 3 pkt 16a p.e., art. 3 pkt 16b p.e. i art. 3 pkt 16d p.e., ustawodawca zdefiniował pojęcie:

- bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, jako zdolność systemu elektroenergetycznego do zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej oraz zrównoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię,
- bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej, jako nieprzerwaną pracę sieci elektroenergetycznej, a także spełnienie wymagań w zakresie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców, w tym dopuszczalnych przerw w dostawach energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w możliwych do przewidzenia warunkach pracy tej sieci,
- zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, jako stan systemu elektroenergetycznego lub jego części, uniemożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej lub równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię.

Jak stanowi art. 5 Konstytucji RP, Rzeczpospolita Polska ma obowiązek strzec bezpieczeństwa swoich obywateli. Prawidłowym jest uznanie bezpieczeństwa energetycznego za jeden z jego elementów.

Katalog sytuacji uzasadniających wprowadzenie ograniczeń wskazanych w art. 11 ustawy – Prawo energetyczne (dalej jako: p.e.) został zawarty w art. 11 ust. 1 tej ustawy. Zgodnie z jego treścią, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ustęp 3 pkt 1) cytowanego przepisu stanowi, iż ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej. Ograniczenia te podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (art. 11 ust. 4 p.e.). Organem uprawnionym do kontroli stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (art. 11 ust. 5 pkt 1 p.e.).

W myśl art. 11 ust. 7 p.e., Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

Jak stanowi treść przepisu art. 11c ust. 2 p.e. w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11 c ust 3 p.e.).

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. (art. 11d ust. 3 p.e.)

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924). Określone w nim zostały: sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby

określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Tak też, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Na mocy § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Stosownie do § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie na mocy § 12 stanowi, iż:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.
4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

W niniejszej sprawie, bezsporną okolicznością stanowiło niedostosowanie się powoda do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Jak ustalono, powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy. Powód nie podlegał natomiast ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na mocy § 6 ust. 1 rozporządzenia. Z powyższego zatem wynika, iż był on zobowiązany do zastosowania się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

W przedmiotowej sprawie powód nie dostosował się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w B. przy ul. (...). W dniu 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 3,36 MW w godzinie, w dniu 11 sierpnia 2015 r. 1,59 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe).

Kwestia dopuszczania się przez powoda wymienionych naruszeń nie została przez Przedsiębiorcę zakwestionowana i wykazana została przez pozwanego wskazanymi powyżej dokumentami znajdującymi się w aktach administracyjnych. Powód kwestionował natomiast podstawę prawną do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Przepis art. 56 ust. 3a p.e., stanowiący podstawę odpowiedzialności powoda w przedmiotowej sprawie, stanowi, iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11 p.e., art. 11c ust. 3 p.e. lub art. 11d ust. 3 p.e.

Jak wskazano powyżej, podstawą nałożenia na powoda kary pieniężnej może być naruszenie przez niego przepisów art. 11, 11c ust. 3 i 11d ust. 3 Prawa energetycznego. Wymieniony jako pierwszy przepis art. 11 p.e. dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Wobec tego, oczywistym jest, że art. 11 p.e., stanowiący podstawę wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą Rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 jest wprost sankcjonowany przez cytowany wyżej przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Obowiązki informacyjne operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów określa natomiast przepis art. 11c ust. 3 p.e., tak też odesłanie w art. 56 ust. 3a do przepisu art. 11c ust. 3 p.e. należy uznać za błąd ustawodawcy. Nie można też stwierdzić, jakoby stanowił on samoistną podstawę do wprowadzenia ograniczeń. Natomiast, regulacja zawarta w art. 11d ust. 3 stanowi zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., bowiem to w treści przepisu art. 11d ust. 3 p.e. ustawodawca określił, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Przepis ten stanowi rozwinięcie uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 p.e. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e. 2, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Oznacza to zatem, iż podstawę materialnoprawną do wprowadzenia omawianych w niniejszej sprawie ograniczeń stanowi więc art. 11d ust. 3, natomiast przepisy art. 11c ust. 2 pkt 2 należy traktować jako przepis ściśle określający

zakres czasowy wprowadzonych ograniczeń, nie zaś jako samodzielną podstawę do wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Zatem operator systemu wprowadzając ograniczenia, o jakich mowa w art. 11c ust 2 pkt 2 p.e., działa zawsze także w oparciu o przepis art. 11d ust 3 p.e., gdyż to ten przepis stanowi źródło jego uprawnień do wprowadzenia ograniczeń w poborze prądu, nawet jeśli wprost przepis ten nie zostanie powołany w zarządzeniu o wprowadzeniu ograniczeń.

Z powyższego zatem należy wywieść, że podstawą działania (...) wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 i 11 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust 3 p.e., na którym Prezes URE oparł zaskarżoną decyzję, a przepis ten jest wprost sankcjonowany w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Stanowisko Sądu, zgodnie z którym sankcja zawarta w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. dotyczy także przypadku niezastosowania się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych w trybie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., zostało wyrażone także przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 10 marca 2020 r., w sprawie o sygn. akt VII AGa 366/19. Ponadto, w tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przepisy art. 11d p.e. wskazują środki i sposoby działania przez operatora systemu przesyłowego, stanowiąc rozwinięcie generalnych dyrektyw postępowania przewidzianych w art. 11c ust. 2 p.e. (odpowiednio: art. 11c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 11d ust. 1 p.e. oraz art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 p.e.). Regulacja zawarta w art. 11d ust. 1 ustawy określa uprawnienia operatora systemu przesyłowego względem innych użytkowników systemu (w celu wykonania art. 11c ust. 2 pkt 1), z kolei art. 11d ust. 3 p.e. zezwala na wykonywanie usług przesyłania i dystrybucji w sposób odpowiadający treści art. 11c ust. 2 pkt 2. Sąd ten przyznał, iż wskazane przepisy są ze sobą funkcjonalnie powiązane i istnieje między nimi ścisła zależność, wszakże potwierdza to ich redakcja, wskazująca analogiczne hipotezy ich stosowania: „W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)” – art. 11c ust. 2 p.e., „W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)” – art. 11d ust. 3 p.e. por. również art. 11 d ust. 1.

Również w treści przywołanego uzasadnienia, Sąd Apelacyjny trafnie wskazywał na treść uzasadnienia ustawy nowelizującej ustawę – Prawo energetyczne, zgodnie z którym „Art. 11 p.e. dotyczy sytuacji zagrożenia systemu, które można wcześniej przewidzieć i jest wystarczający czas na wprowadzenie środków nadzwyczajnych, jakimi są ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzane w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast dodane art. 11c – 11f p.e. zawierają dodatkowe przepisy dotyczące postępowania w sytuacjach zagrożenia dla funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, które mogą wystąpić nagle i wymagają natychmiastowych działań operatorów systemów elektroenergetycznych dla zapobieżenia skutkom tych zagrożeń, a także zadania w zakresie bezpieczeństwa operacyjnego sieci elektroenergetycznej.”

Sąd Apelacyjny podkreślił jednocześnie, iż zarówno wprowadzanie przez operatorów systemów przesyłowego ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, tak jak i stosowanie szeregu innych, uregulowanych prawem powszechnie obowiązującym, uprawnień operatorskich stanowi istotny instrument dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, ograniczenia, o których mowa w art. 11d ust. 3 p.e. obejmują swoim zakresem także te wymienione w art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e.. Ograniczenia w świadczeniu usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej (art. 11d ust. 3 p.e.) stanowią rodzaj ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Natomiast, przywołany już art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., przewiduje karę pieniężną za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Wobec tego, słuszne jest stanowisko pozwanego, iż niezastosowanie się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. w zw. z art. 11d ust. 3 p.e., stanowi podstawę do nałożenia na ten podmiot sankcji przewidzianej w 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 p.e. wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym (...).

Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela ocenę stopnia szkodliwości czynu dokonaną przez Prezesa URE. Wszystkie wymienione wyżej kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. Przede wszystkim, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy oraz uwzględnił podjęte przez przedsiębiorcę działania mające na celu jak najszybsze dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Prezes URE słusznie także przyjął, że znaczny stopień szkodliwości czynu wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez odbiorcę czynu na niebezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, co spowodowało realne zagrożenie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Omawiane ograniczenia zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Odbiorca swoim działaniem wymusił nieplanowaną przez operatora dodatkową pracę sieci elektroenergetycznej. Nawet, jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla bezpieczeństwa. Sytuacja ta zależy tylko i wyłącznie od odbiorców sieci, ponieważ wprowadzenie ograniczeń polega na dobrowolnym dostosowaniu się przez nich do ustalonych wcześniej planów ograniczeń.

Kara pieniężna została wymierzona za przekroczenie poboru mocy w konkretnych dniach – 10 i 11 sierpnia, wobec tego nie jest możliwe przyjęcie że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, ponieważ w tych właśnie dniach miał miejsce stan w którym powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej. Pozwany uwzględnił okoliczność łagodzącą, tj. podjęte przez przedsiębiorcę działania skutkujące zastosowaniem się do ograniczeń w ten sposób, że zawęził podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie miało miejsce.

Zdaniem Sądu, nieuzyskanie przez spółkę wiedzy o obowiązującym powoda dopuszczalnym poborze mocy w poszczególnych stopniach zasilania w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej stanowi wyraz niedołożenia przez odbiorcę energii należytej staranności. Twierdzenie powoda o braku wiedzy o obowiązującym spółkę dopuszczalnym poborze mocy nie może stanowić podstawy do zwolnienia powoda od odpowiedzialności za niewykonanie obowiązku stosowania się do wprowadzonych ograniczeń.

Co więcej, powód jest profesjonalistą, wobec tego obejmuje go podwyższony miernik staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania jak również znajomości przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego z wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem prowadzić działalność w taki sposób, aby nie naruszać przepisów prawa.

Sąd nie kwestionuje wartości mnożnika ustalonego przez Prezesa URE w oparciu o poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującej (1500 zł). Przyjęcie tej ceny, jako najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej w podwojonej wysokości, z racji uznania, że kwota kary ma też stanowić sankcję dla przedsiębiorcy, a więc ostatecznie kwoty 3000 zł, znajduje zdaniem Sądu uzasadnienie w fakcie, że tak ustalona wartość ma być jednak dla przedsiębiorcy sankcją i stanowić ma dla niego odczuwalną dolegliwość, ale także ze względu na konieczność prewencyjnego oddziaływania kary, która poniżej pewnego minimum nie jest traktowana w sposób wystarczająco odstraszący. Dokonane w ten sposób obliczenie dało wynik **14 850 zł** (4,95 x 3000). Według Sądu, kara w tej wysokości mieści się w limicie określonym w art. 56 ust. 3 prawa energetycznego, zgodnie z którym wysokość kary nie może przekroczyć 15 % przychodu Odbiorcy, nie wpłynie też na jego możliwości finansowe. Nałożona na powoda kara finansowa odpowiada przepisom prawa, a jej wysokość gwarantuje osiągnięcie prewencyjnych i represyjnych celów.

Odnosząc się do zarzutu nieokreślenia przez operatora systemu dystrybucyjnego planu ograniczeń na rok 2015, to Sąd w pełni podziela stanowisko Prezesa URE zapisy umowy zawartej pomiędzy powodem a operatorem (załącznik nr 4) w

2009 roku obowiązywały także w roku 2015. Ust. 5 załącznika nr 4 do umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z dnia 1 kwietnia 2009 roku jednoznacznie stanowi, że „Jeżeli żadna ze stron, w terminie 30 dni przed upływem okresu obowiązywania ograniczeń, nie zgłosi zmian w zapisach dotyczących wprowadzenia ograniczeń, to przyjmuje się, że obowiązują one przez kolejny rok.”. Powód nie przedstawił żadnego dowodu aby propozycje zmian zgłosił, nie przedstawił także żadnej argumentacji na inną wykładnię powyższego zapisu. Sąd w tym zakresie w pełni aprobuje rozważania przedstawione przez Prezesa URE w odpowiedzi na odwołanie (k. 32).

Sąd mając na uwadze treść art. 148¹ § 1 i 3 k.p.c., uznał, że wobec zajęcia stanowiska przez strony co do sprawy w odwołaniu i odpowiedzi na odwołanie oraz wobec tego, że strony nie złożyły wniosku o przeprowadzenie rozprawy, istnieją przesłanki do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym.

Wobec powyższego, Sąd oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że powód - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu kosztów procesu, na które złożyło wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalonej na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Dariusz Dąbrowski